

BIJLAGE bij de kabinetsreactie op het advies van de commissie Oosting

Van specifiek naar generiek

BIJLAGE

bij kabinetsreactie op advies commissie Oosting: overzicht van maatregelen per departement

Maatregelen van VROM

VROM is gestart met de opstelling van een Transitieprogramma 'Werk in uitvoering' mede in aansluiting op het advies van de Commissie Oosting.¹

De volgende deelactiviteiten van het programma worden uitgewerkt:

1. *Doorlichting van de volledige VROM-regelgeving* op de aanwezigheid en afschaffing van specifieke IBT-instrumenten, in het licht van de herijking van het generieke instrumentarium en gelijktijdig op de noodzaak van een eventuele verduidelijking van de proactieve kaders voor de uitvoering van medebewindstaken. De doorlichting is medio 2008 afgerond.
2. *Het op orde brengen van de kwaliteit van de uitvoering en de rechtshandhaving* bij de decentrale overheden, via professionalisering van de werkprocessen (verantwoordelijkheid bij IPO en VNG) en via versteviging van de kritische massa (aanwezigheid van voldoende kennis en capaciteit). De provincies vervullen hierbij een belangrijke regisserende rol. Na de zomer van 2008 wordt de Kamer hierover geïnformeerd.
3. Het opzetten van een *landelijk uniform informatiearrangement* voor de gegevensuitwisseling tussen overheidsinstanties op rijks-, provincie- en gemeenteniveau op de beleidsterreinen van VROM. Een planning voor dit project volgt in mei 2008.
4. Ook kan VROM een bijdrage leveren aan (het beter functioneren van) betere horizontale verantwoordingsmechanismen van het bevoegd gezag richting gemeenteraden en provinciale staten, adequate systemen van intern toezicht (lokale rekenkamers) en kwaliteitsborging, visitaties, benchmarking, monitoring, horizontale auditing, etc.
5. Een werkgroep van VROM, BZK en IPO zal medio 2008 een voorstel doen over de wijze waarop het IBT op de gemeenten van de VROM-Inspectie geheel of gedeeltelijk aan de provincies zal worden overgedragen. Van een daadwerkelijke overdracht zal overigens pas sprake zijn wanneer de kwaliteitsverbetering op het vlak van de Wabo-vergunningverlening, de VROM-handhaving en de bestemmingsplannen voldoende is gewaarborgd.
6. De versterking van de bruikbaarheid van *het generieke instrumentarium* moet gepaard gaan met de ontwikkeling van een (of meer) VROM-specifieke beleidskader(s) voor de toepassing van het gerevitaliseerde generieke instrumentarium.
7. Uitgaande van de hiervoor in paragraaf 5 beschreven verruiming van het generieke instrumentarium wordt de *VROM-regelgeving aangepast* volgens onderstaande tabel.

Tabel Aanpassing VROM-wetgeving

Wet - IBT instrument	Wetsvoorstel bij TK
Wabo aanwijzingsbevoegdheid m.b.t. vergunning en vergunningaanvraag, artikel 2.36	01-01-10
aanwijzingsbevoegdheden rijk en provincie m.b.t. organisatie van de handhaving, artikelen 5.7 en 5.9	idem
aanwijzingsbevoegdheid rijk m.b.t. coördinatietaak, artikel 5.9	idem

¹ Zie de Strategische uitvoeringsnotitie handhaving, aangeboden aan de Tweede Kamer bij brief van 20 december 2007, 29 383, nr. 83

vorderingsbevoegdheid rijk handhaving, artikel 5.26 IBT van het rijk op gemeenten, artikel 5.11	idem Afhankelijk van projecten 2 en 5 Transitieprogramma
Wro vorderingsbevoegdheid rijk intrekken sloop- of aanleg-vergunning, artikel 7.6 verzoek provincie intrekken sloop- of aanlegvergunning, artikel 7.7 vorderingsbevoegdheid rijk handhaving, artikel 7.8 IBT van het rijk op gemeenten, artikel 7.3	01-01-10 idem idem Afhankelijk van projecten 2 en 5 Transitieprogramma
Interimwet stad-en- milieubenadering goedkeuringsvereiste stap-3-besluit provincie, artikel 13 IBT van het rijk op gemeenten, artikel 16a	01-01-10 of eerder ² Afhankelijk van projecten 2 en 5 Transitieprogramma
Huisvestingswet goedkeuring provincie woonruimte-aanwijzing boven prijsgrenzen, artikel 6 toestemming provincie bindingseisen, artikel 13 indeplaatstreding GS huisvesting verblijfsgerechtigden, artikel 60 ^e indeplaatstreding rijk huisvesting verblijfsgerechtigden, artikel 60 ^e aanwijzingsbevoegdheid provincie uitvoering beleidsregels, artikel 64 aanwijzingsbevoegdheid rijk passende huisvesting doelgroep, artikel 67 IBT van het rijk op gemeenten, artikel 78	01-01-10 of eerder ³ idem idem idem idem idem Afhankelijk van project 2 en 5 Transitieprogramma
Overige VROM-regelgeving	Conform het Transitieprogramma

² Deze wet wordt ingebouwd in de Wro en de Wm; inwerkingtreding moet per 1 februari 2011 plaatsvinden conform einddatum Interimwet

³ De Huisvestingswet wordt op dit moment ingrijpend herzien. Bij de integrale herziening van de wet zal de lijn van de commissie Oosting worden ingevuld.

Opmerkingen:

1. De aanwijzingsbevoegdheid van artikel 3.20 Wabo betreft geen IBT-instrument maar dient de procedurele en inhoudelijke afstemming met de Wvo-vergunning en blijft daarom overeenkomstig het advies (blz. 82) in stand (co-beleidsvoering).
2. De aanwijzingsbevoegdheid van artikel 5.8 Wabo betreft geen IBT-instrument maar strekt tot oplegging van verplichte samenwerking. De aanwijzing blijft in stand omdat, anders dan het advies op blz. 81 stelt, oplegging niet mogelijk is op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen en een aparte sectorale regeling op dit punt dus wel nodig is.
3. Het verzoek om handhaving van artikel 5.20 Wabo (o.m. rijk en provincie) en artikel 7.9 Wro (provincie) blijft overeenkomstig het advies (blz. 80 en 81) in stand.
4. De proactieve aanwijzingsbevoegdheden van artikel 4.2 (provincie) en 4.4 (rijk) Wro blijven in stand omdat deze volgens het advies (blz. 80) niet zozeer als IBT-instrument moeten worden gezien maar veeleer als co-beleidsvoering en in het stelsel van de Wro een nuttige rol vervullen.
5. De aanwijzingsbevoegdheid van artikel 68 Huisvestingswet blijft overeenkomstig het advies (blz. 83) in stand omdat deze doorzettingsmacht in noodsituaties (natuurrampen, huisvesting repatrianten en andere getroffen groepen) niet kan worden gemist.

Het bovenstaande betekent dat *in afwijking van het advies van de commissie Oosting* niet worden afgeschaft:

- De reactieve aanwijzingsbevoegdheid van artikel 3.8 Wro (provincie en rijk). De Wro wordt geëvalueerd binnen vijf jaar na de inwerkingtreding. Bij deze evaluatie zal ook aandacht worden geschonken aan de toepassing van de reactieve aanwijzingsbevoegdheid. Vervolgens wordt op basis van de met de aanwijzingsbevoegdheid opgedane ervaringen besloten of deze kan worden vervangen door het instrument schorsing en vernietiging. De twee belangrijkste overwegingen hierbij zijn dat het nu niet wenselijk is de provinciale aanwijzingsbevoegdheid te vervangen door vernietiging door de Kroon; daarmee zouden de provinciale zeggenschap en doorzettingsmacht aan de provincie worden onttrokken, hetgeen haaks zou staan op het door de commissie Oosting bepleite nabijheidbeginsel. Dit wringt temeer omdat co-beleidsvoering op het terrein Ruimte dominant is. Bovendien vormt de reactieve aanwijzing als zodanig reeds een aanzienlijke stap in de richting van proactieve sturing zoals de commissie Oosting voor ogen staat. Het is daarom wenselijk nu eerst een aantal jaren ervaring op te doen met dit nieuwe instrument.
- De goedkeuringsbevoegdheid van het rijk met betrekking tot wijzigingen van het Nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit (artikel 5. 12 Wet milieubeheer). Dit programma en de goedkeuringsbevoegdheid hebben een looptijd tot uiterlijk mei 2014. Dat betekent dat slechts voor een beperkt aantal jaren zou moeten worden omgeschakeld naar het instrument van schorsing en vernietiging. Die omschakeling zou bovendien nooit volledig zijn omdat wijzigingen van maatregelen geen voor schorsing of vernietiging vatbare besluiten in de zin van de Gemeentewet of Provinciewet zijn.
- Ook de meeprocedurende inspecteur behoudt zijn recht om als belanghebbende in de zin van de Algemene wet bestuursrecht beroep in te stellen tegen voor beroep vatbare besluiten op grond van de VROM-regelgeving. De commissie Oosting beschouwt deze figuur als een oneigenlijke vermenging van de rechtsbeschermings- en de toezichtfunctie, maar miskent daarmee het feit dat de inspecteur in beroep namens de minister als belanghebbende optreedt. Het is aan de bestuursrechter om de inspecteur wel of niet als belanghebbende in concrete zaken aan te merken.

Maatregelen van LNV

Natuurbeschermingswet	Actie	Wetsvoorstel bij Tweede Kamer
Aanwijzingsbevoegdheid met betrekking tot (aanvragen voor) vergunningen en beheerplannen, artikel 45	In overleg met BZK wordt bezien op welke wijze deze bevoegdheid kan worden aangepast.	01-01-10
Aanwijzingsbevoegdheid met betrekking tot een plan als bedoeld in artikel 19j (artikel 45a). Dit zijn bijvoorbeeld bestemmingsplannen, waterhuishoudingplannen, planologische kernbeslissingen, enz.	Ten aanzien van deze bevoegdheid zal samen met de ministers die het aangaat (m.n. VROM en VenW) onderzoek worden gedaan en afspraken worden gemaakt, alvorens deze bevoegdheid wordt geschrapt.	p.m.
Artikel 57, lid 1 en 2 Verzoek om toepassing bestuursdwang	In overleg met BZK wordt bezien op welke wijze deze bevoegdheid kan worden aangepast.	01-01-10

De Natuurbeschermingswet kent nu nog de bepaling dat voor rijksplannen goedkeuring is vereist van de minister van LNV en van gedeputeerde staten voor plannen van gemeenten en waterschappen. In een wetsvoorstel tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 (Kamerstukken II, 31 038) wordt reeds voorgesteld deze goedkeuringsvereiste te schrappen (artikel 19j).

Het wetsvoorstel tot afschaffen van het specifieke interbestuurlijk toezicht kan meegenomen worden in een algemeen wetsvoorstel, maar ook in het mogelijk wetgevingstraject, volgend op de Evaluatie van de natuurwetgeving. Het ministerie van LNV evalueert in 2008 de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet. Het doel van de evaluatie is om de doeltreffendheid en effectiviteit van de wetten in kaart te brengen, waarbij ook naar de raakvlakken tussen de drie wetten wordt gekeken. In 2008 zal worden beslist in welk wetgevingstraject de voorstellen het beste kunnen worden meegenomen. Het streven is om eind 2009 een desbetreffend wetsvoorstel in procedure te brengen.

Maatregelen van VWS

Artikelen DHW	Actie	Wetsvoorstel bij Tweede Kamer
Art. 23, Hoorplicht gemeentelijke verordeningen	afschaffen	01-01-10
Artikel 32, aanwijzingsbevoegdheid vergunningen	afschaffen	01-01-10
Artikel 35, aanwijzingsbevoegdheid ontheffingen	afschaffen	01-01-10

Het gaat hier om specifiek toezicht op een uitvoerende taak. Aangezien de uitvoering van de Drank- en horecawet aan gemeenten is opgedragen moet er vertrouwen zijn in de wijze waarop gemeenten

deze taak behartigen. Voor deze specifieke toezichtbevoegdheden bestaat dan ook geen rechtvaardiging.

Maatregelen van SZW

Het specifieke interbestuurlijke toezicht op de uitvoering van de Wet werk en bijstand heeft betrekking op de volgende artikelen en bevoegdheden. De precieze vormgeving zal worden uitgewerkt in het wetsvoorstel tot wijziging van de WWB.

Artikelen WWB	Actie	Wetsvoorstel bij Tweede Kamer
Artikel 76, lid 1a (toezicht op de rechtmatigheid van de uitvoering van deze wet door het college)	aanpassen	01-01-10
Artikel 76, lid 1b (toezicht op de doeltreffendheid van deze wet)	aanpassen	01-01-10
Artikel 76, lid 2 (uitoefening toezicht onder gezag minister van SZW door Inspectie Werk en Inkomen)	aanpassen	01-01-10
Artikel 76, lid 3 (aanwijzing bij ernstige tekortkomingen m.b.t. de rechtmatige uitvoering van deze wet)	handhaven	n.v.t.
Artikel 70, lid 1 (terugvordering van niet volledig of onrechtmatig besteed re-integratiebudget)	handhaven	n.v.t.

Maatregelen OCW

Archiefsector

De commissie is ten aanzien van de Archiefwet van mening, dat het specifieke interbestuurlijke toezicht kan worden afgeschaft. Net als bij het Rijk en bij de provincies kan de zorg voor de gemeentelijke archieven aan de gemeenten zelf worden overgelaten. Voor waterschappen geldt hetzelfde. Indien gemeenten, waterschappen of provincies zich niet houden aan de verplichtingen uit de Archiefwet, kan door de meest nabije bestuurslaag worden ingegrepen op grond van de taakverwaarlozingsregeling. De commissie is van oordeel dat voor de invloeduitoefening op decentrale overheden kan worden volstaan met de generieke instrumenten: de bevoegdheid tot schorsing en spontane vernietiging (door de Kroon) en de bevoegdheid tot ingrijpen bij taakverwaarlozing door de naasthogere bestuurslaag.

Op grond van de Archiefwet (Aw artt. 33 e.v.; 38 e.v.) wordt interbestuurlijk toezicht uitgeoefend door de provincie op de archiefzorg door gemeenten en waterschappen. Het is niet gewenst om direct de oude schoenen weg te doen, terwijl nieuwe nog niet zijn aangemeten. Het nu opheffen van de provinciale toezichtfunctie slaat een substantieel gat in het systeem van 'checks en balances', zoals neergelegd in de huidige Archiefwet. Met vertegenwoordigers van provincies, gemeenten en waterschappen moet worden bezien, hoe de randvoorwaarden voor goede archiefzorg kunnen worden geborgd. Daarbij zal ook aan de orde komen, hoe de alternatieve instrumenten die de commissie aanreikt - sectorspecifieke beleidskaders, informatiearrangementen, versterking van horizontale vormen van verantwoording en kwaliteitsborging, nadere samenwerking, servicecentra - naast de te herijken generieke instrumenten uitkomst kunnen bieden. Zoals de commissie stelt, kunnen rijks- en provinciale inspecties dit proces ondersteunen.

De Archiefwet is op meerdere onderdelen niet meer actueel; onderhoud of zelfs vervanging kunnen leiden tot verschillende (wets)trajecten. Hierbij worden ook actuele ontwikkelingen als vormen van decentralisatie van Regionaal Historische Centra (RHC's) naar de provincies in ogenschouw genomen

en de gevolgen die dit heeft voor het toezicht. Wetsvoorstellen en aanpassingen zijn te verwachten in 2010.